

Кулачинський О. В.

заступник начальника відділу розвитку та підтримки інформаційних систем
ДНУ «Інститут освітньої аналітики», Київ, Україна, o.kulachynskiy@iea.gov.ua
ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0001-6739-6455>

Каменчук Н. В.

завідувач сектора розвитку освітніх інформаційних систем відділу розвитку
та підтримки інформаційних систем ДНУ «Інститут освітньої аналітики», Київ, Україна,
n.kamenchuk@iea.gov.ua
ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0001-9751-5865>

ЦИФРОВІЗАЦІЯ ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ: МОЖЛИВОСТІ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ ПОРТАЛУ «ПОЗАШКІЛЛЯ»

Анотація. У статті проаналізовано процес цифровізації позашкільної освіти в Україні в умовах сучасних викликів, зокрема пандемії COVID-19 та повномасштабної війни. У центрі дослідження – портал «Позашкілля» як інструмент цифрового управління у сфері позашкільної освіти. Запровадження таких інформаційних ресурсів сприяє оптимізації управлінських процесів, поліпшенню комунікації між освітніми закладами й батьками, а також розширенню доступу дітей до позашкільних освітніх послуг, незалежно від їхнього місця проживання чи соціального статусу. Метою статті є аналіз розвитку інформаційних освітніх технологій у позашкільній освіті та перспектив використання порталу «Позашкілля» як додаткового інструмента збору статистичної інформації, моніторингу освітніх процесів і прийняття ефективних управлінських рішень. Завданнями статті є: дослідження процесу цифровізації позашкільної освіти; аналіз технічної структури та ієрархії користувачів платформи, виявлення її переваг і обмежень; характеристика способів використання порталу на різних рівнях освітнього адміністрування. У результаті дослідження виявлено, що портал забезпечує зручну взаємодію між усіма учасниками освітнього процесу, дає змогу ефективно адмініструвати освітні послуги, здійснювати статистичний облік і спрощує комунікацію між закладами, батьками та здобувачами освіти. Окремо підкреслено значення порталу як засобу популяризації позашкільної освіти серед населення. У висновках наголошується, що впровадження інформаційно-аналітичної системи «Позашкілля» є важливим кроком до підвищення прозорості, доступності й ефективності управління позашкільною освітою. Подальше вдосконалення функціоналу платформи сприятиме розвитку освіти протягом життя в умовах цифрового суспільства. Надано пропозиції з розвитку інформаційних технологій у сфері позашкільної освіти, що дасть можливість створити ефективнішу та гнучкішу систему управління цим напрямом освіти. Подальші дослідження в зазначеній галузі можуть бути спрямовані на вдосконалення функціоналу порталу, розширення можливостей аналітики та персоналізації освітнього процесу.

Ключові слова: інформаційні освітні технології, позашкільна освіта, цифровізація, управління освітою, портал «Позашкілля», освітні послуги, автоматизація менеджменту.

JEL classification: I21, I28.

DOI: 10.32987/2617-8532-2025-2-66-80.

Позашкільна освіта є невід’ємною частиною системи освіти України [1]. Так само, як інші складники національної системи освіти, вона відіграє важливу роль у формуванні компетентностей дітей [2]. Завданнями позашкільної освіти, крім освіти вихованців, учнів і слухачів, є виховання свідомих громадян України, навчання їх розуміння важливості прав і свобод людини, відповідальності за свої вчинки; надання можливості вільного розвитку особистості відповідно до інтересів і здібностей; виховання патріотизму, любові до України; створення можливостей для творчого, фізичного, інтелектуального розвитку, здобуття професійних навичок; задоволення освітніх потреб, що не можуть бути забезпечені іншими рівнями системи освіти [3.]

З огляду на зазначене важко недооцінити значимість цієї складової системи освіти України як додаткового засобу розвитку, а також її вплив на формування не тільки більш поглиблених професійних навичок, а й здобуття соціальних навичок, розуміння себе як частини команди, соціуму, виховання свідомих представників громадянського суспільства.

Низка негативних політично-економічних явищ і подій, зокрема пандемія COVID-19 та повномасштабне вторгнення РФ, завдали значного удару сфері позашкільної освіти, призвівши до скорочення кількості закладів

позашкільної освіти (ЗПО) та вихованців, учнів і слухачів (таблиця).

Дані таблиці підтверджують поступове скорочення кількості ЗПО, а також вихованців, учнів і слухачів за період 2019–2025 рр. Пандемія, що тривала впродовж 2019–2022 рр., спричинила скорочення числа функціонуючих закладів через неможливість організації безпечного надання освітніх послуг. У відповідь на цей виклик розвиток позашкільної освіти було зосереджено на забезпеченні можливості здобуття вихованцями якісної позашкільної освіти в безпечних умовах. Міністерство освіти і науки України забезпечило надання освітніх послуг дистанційно, за допомогою використання сучасних інформаційних технологій та розвитку інтегрованих інформаційних систем для функціонування позашкільної освіти онлайн [5].

З метою організації роботи ЗПО в умовах пандемії МОН розробило організаційно-методичні рекомендації щодо дистанційного навчання в позашкільній освіті [6]. У цьому документі наведено принципи організації дистанційного навчання у ЗПО, інформацію про інструменти дистанційного навчання. Також було надано методичні рекомендації щодо організації безпечного освітнього процесу ЗПО в очному форматі у 2021/2022 н.р.

Таблиця

Динаміка розвитку позашкільної освіти в Україні протягом 2019–2025 рр.
(станом на 1 січня відповідного року), од., осіб

Позашкільна освіта	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Заклади, од.	1 382	1 389	1 351	1 263	1 153	1 170	1 151
Вихованці, осіб	1 275 253	1 190 490	1 138 171	1 014 981	790 834	798 854	781 388
Гуртки, групи, класи, од.	77 960	73 739	71 468	63 972	50 765	51 869	51 323

Складено авторами за даними інформаційних бюлетенів ДНУ «Інститут освітньої аналітики» за 2019–2025 рр. [4].

Заклади, підпорядковані МОН, стали прикладом реалізації рекомендацій щодо дистанційної роботи. Вони зібрали та розмістили на своїх офіційних вебсайтах інформацію стосовно організації дистанційного навчання й ефективні приклади реалізації цього формату навчання [7].

Найбільше скорочення кількості ЗПО та вихованців сталося під час повномасштабного вторгнення, що пов'язано з численними новими викликами, такими як міграція вихованців і педагогічного персоналу, питання організації безпечного освітнього процесу, руйнування інфраструктури та ін. У лютому 2022 р. освітній процес припинився в більшості закладів освіти.

Моніторингове дослідження щодо забезпечення доступу до якісної позашкільної освіти, що проводилося Державною службою якості освіти навесні 2023 р., так само показало скорочення кількості ЗПО за 2021–2023 рр. на 10 % [8].

Згідно з результатами опитування Служби освітнього омбудсмана, проведеного в серпні 2022 р., 52,3 % респондентів не відвідували ЗПО до повномасштабного вторгнення, а 49,4 % з тих, хто відвідував, вказали, що припинили заняття через війну [9].

Постало питання відновлення освітнього процесу в найбільш безпечному форматі з огляду на нові реалії. Зважаючи на це, МОН спрямувало всі зусилля на відновлення освітнього процесу в дистанційному форматі. Розроблено методичні рекомендації щодо підготовки закладів освіти до 2022/2023 н.р. в умовах воєнного стану [10]. У результаті вдалося досягти відновлення роботи більшості закладів країни [5].

У березні 2023 р. благодійним фондом «Клуб добродіїв» проведено дослідження «Підлітки та їхнє життя під час війни». Згідно з його результатами, 85 % підлітків мають хобі, 48 % опитаних вбачають зв'язок між хобі та самореалізацією в майбутньому, а 16 % мріють у майбутньому перетворити хобі на професію [11].

Незважаючи на скорочення кількості закладів і труднощі в роботі, спричинені війною, позашкільна освіта залишається важливим складником системи освіти, особливо цінним у нових реаліях, адже заняття в гуртках, підтримка однодумців виконують водночас терапевтичну функцію та дають можливість покращити психологічний стан сучасної молоді.

Серйозними проблемами на шляху розвитку позашкільної освіти є: недостатнє фінансування ЗПО, а отже, й рівень матеріально-технічного забезпечення та якості освітніх послуг; одноманітність пропозицій і відсутність налагодженого механізму поширення інформації про гуртки та заклади, застарілий підхід до освітнього процесу, відсутність належної підтримки з боку держави [12].

Наявність попиту та неспроможність державних закладів його задовольнити сприяли зростанню кількості приватних ЗПО, що формально не підпорядковуються органам державної влади чи місцевого самоврядування, не зобов'язані отримувати ліцензію для провадження освітньої діяльності та функціонують повністю автономно. Такий процес має як позитивні, так і негативні наслідки. З одного боку, наявність великої кількості представників малого бізнесу сприяє розбудові економіки, задовольняє попит на послуги

високої якості, розширює перелік освітніх послуг. З другого – повна автономність позбавляє можливості репрезентативного аналізу та збору статистичних даних про вихованців таких закладів через відсутність необхідності звітування й передачі інформації державним органам, можливості контролю контексту та цінностей, які поширюються приватними закладами, а також визначення їх відповідності загальнонаціональному вектору розвитку й цілям національної системи освіти. Саме тому пошук засобів моніторингу діяльності ЗПО, не підпорядкованих органам державної влади, є актуальним, особливо враховуючи нинішню соціально-політичну ситуацію в Україні.

Війна стала додатковим фактором, що активізував інтеграцію національної освітньої системи в європейський освітній простір. Поглибилася співпраця з європейськими партнерами на всіх рівнях: від консультацій стосовно розроблення нормативних актів до оновлення матеріально-технічної бази закладів освіти [5].

У лютому 2023 р. презентовано спільний план роботи МОН і Міжнародної асоціації позашкільної освіти на 2023 рік. Згідно з цим планом, пріоритетними напрямками розвитку позашкільної освіти визначено: налагодження державно-громадського партнерства, аналіз міжнародного досвіду розвитку компетентностей вихованців, цифровізація сфери позашкільної освіти в рамках євроінтеграції освіти [13].

Утім, активне обговорення питання трансформації позашкільної освіти в рамках загального процесу цифровізації відбувалося ще до початку повномасштабного вторгнення.

Створений у 2021 р. директорат цифрової трансформації МОН від самого заснування розпочав роботу над розробленням засобів цифровізації освіти. Було розпочато низку проєктів, що стосувалися різних складників освіти, таких як професійна (професійно-технічна) освіта (створення EMIS – модуля збору статистичної та звітної інформації закладів професійної (професійно-технічної) освіти) і позашкільна освіта (створення й запуск інформаційно-аналітичної системи «Позашкілля») [14].

Мета порталу «Позашкілля» – створити систему, що акумулюватиме більш розширені дані про заклади та гуртки всіх форм власності, що надають освітні послуги.

Отже, дослідження процесу цифровізації позашкільної освіти, зокрема можливостей і перспектив упровадження порталу «Позашкілля» для широкого кола користувачів, є актуальним з огляду на недостатнє висвітлення цієї теми.

Позашкільна освіта загалом не залишається поза увагою науковців та є темою активного обговорення шляхів популяризації, підвищення якості й обізнаності населення про ЗПО та різноманіття гуртків не тільки в нашій країні. Так, М. Косумов дослідила структуру, напрямки та стан позашкільної освіти в Молдові, визначила необхідність формування концепцій, методологій для її сталого функціонування. Система освіти цієї країни схожа за структурою на українську, оскільки на певному етапі (за часів СРСР) формувалася спільно з нею. Дослідниця підкреслює, що, як і в Україні, багато закладів позашкільної освіти в Молдові залишаються поза офіційною системою осві-

ти, а тому не підлягають державному контролю й управлінню [15].

В. Коваленко, В. Синьов, Л. Перетяха, А. Халій досліджували тему залучення до позашкільної освіти дітей з особливими освітніми потребами (ООП). Вони зазначили: хоча українська система позашкільної освіти для дітей з ООП активно розвивається, досі невирішеними є питання доступності спеціалізованих гуртків і обмеженої чисельності педагогічних кадрів [16].

Л. Костенко вивчала питання впровадження цифрових технологій у позашкільну освіту, насамперед у період пандемії COVID-19. Дослідниця підкреслила актуальність дистанційної форми навчання для позашкільної освіти в нових реаліях, висвітлила найпопулярніші засоби та платформи для проведення онлайн-занять, що набули популярності в Україні. Крім того, вона зробила акцент на проблемах, з якими зіткнулася позашкільна освіта під час пандемії, як-от недостатній рівень медіаграмотності педагогів і матеріально-технічної бази ЗПО для ефективного дистанційного навчання [17].

А. Бойко дослідила стан позашкільної освіти в контексті євроінтеграції. На основі опитування, що стосувалося організації освітнього процесу в ЗПО в умовах воєнного стану, вона провела систематизацію отриманих даних та їх порівняння з європейськими практиками. Дослідниця наголосила на необхідності реформування позашкільної освіти відповідно до європейських норм, а саме потреби в оновленні законодавчої бази, забезпеченні цифровізації процесів, упровадженні сучасних освітніх технологій [18].

С. Лондар, В. Гапон, О. Барабаш досліджували інформаційні аспекти забезпечення функціонування позашкільної освіти в Україні в умовах воєнного стану. На основі аналізу статистичної звітності автори визначили найгостріші проблеми позашкільної освіти, спричинені військовими діями на території України, виокремили основні засоби поліпшення стану позашкільної освіти під час війни [19].

О. Биковська, Т. Биковський, Я. Биковський, Н. Кліваденко, О. Шевченко оцінили можливості й перспективи впровадження інноваційних технологій у позашкільну освіту. Вони проаналізували переваги впровадження сучасних технологій у позашкільну освіту, а також визначили виклики на цьому шляху [20].

Наразі у науковій літературі не висвітлено процес цифровізації позашкільної освіти в контексті створення єдиної бази даних ЗПО для збору статистичної інформації. Тому розгляд цих питань є метою пропонованої статті.

Завданнями статті є: дослідження процесу цифровізації позашкільної освіти, аналіз технічної документації, визначення ієрархії користувачів порталу, опис основного функціоналу, переваг і викликів упровадження «Позашкільля» як допоміжного джерела отримання статистичних даних у сфері позашкільної освіти.

Під час цифровізації й реформування української системи освіти загалом позашкільна освіта теж не може залишатись осторонь цього процесу. Тож вона також поступово зазнає змін і осучаснення.

Процес цифровізації освіти розпочався ще у 2006 р., із затвердженням постановою Кабінету Міністрів Украї-

ни Державної програми «Інформаційні та комунікаційні технології в освіті і науці» на 2006–2010 роки [21]. Ця програма була спрямована на створення ІТ-інфраструктури в освіті та насамперед мала на меті створити матеріально-технічну базу для впровадження інформаційних технологій в освітній сфері. І хоча цей документ стосувався більше загальної середньої освіти, він поклав початок цифровізації, що вплинуло й на позашкільну освіту.

На хвилі впровадження інформаційних технологій у закладах освіти почали з'являтися репрезентативні вебсайти закладів освіти. Також було створено вебсайти Державної служби молоді та спорту, Федерації дитячих організацій України, Світового скаутського бюро та ін. [22]. У цей період робляться перші спроби впорядкування інформації про ЗПО у вигляді каталогів на місцевих вебсайтах з описом і контактними даними. Характерними ознаками вказаного періоду є: хаотичність та локальність збору даних, відсутність системного підходу до висвітлення інформації.

З 2009 р. у системі освіти запроваджено електронний формат подання звітності за допомогою електронної пошти. Директори закладів надсилали електронні звіти у форматі Excel чи Word і допоміжних програм локального рівня. Так само передача звітності відбувалась і в позашкільній освіті, проте основна маса закладів і далі подавали звітність у паперовій формі, а за використання електронного варіанта дублювали звітність у паперовій формі.

У 2010–2015 рр. стали з'являтися локальні ініціативи цифрового обліку гуртків, але без системності викладу інформації та уніфікації. У деяких

регіонах створюються електронні каталоги гуртків, наприклад обласні вебсайти з переліком секцій і гуртків. У роботі окремих гуртків уперше починають використовуватись електронні журнали. Вибудовується процес подання звітності в електронному вигляді на регіональному рівні. У цей період робляться перші спроби цифровізації документації та створення реєстрів на регіональному рівні.

У 2017 р. створено сторінку «Позашкільні заклади та освітні центри» на офіційному вебсайті Київської міської державної адміністрації [23]. Сервіс надає можливість пошуку гуртка за інтересами, районом, віком; онлайн-запису на гуртки; перегляду рейтингу програм, інформації про заклад, графік занять, вік дітей чи викладача.

Львівською міською радою створено портал відкритих даних Львова. Це ресурс із десятками наборів даних серед яких у 2019 р. з'явилися й переліки закладів освіти, у т. ч. позашкільної. Портал містить переліки секцій і гуртків Львова та Львівської територіальної громади з інформацією про них. Портал не надає можливості пошуку гуртка або запису на заняття, проте містить каталог ЗПО і спортивних секцій державної й комунальної форм власності та контактну інформацію [24].

Наказ МОН від 06.09.2022 № 795 зобов'язав департаменти (управління) освіти і науки обласних, Київської міської військових (державних) адміністрацій перевірити наявність та достовірність даних про органи управління у сфері освіти відповідної адміністративно-територіальної одиниці за їх місцезнаходженням, достовірність і повноту переліку закладів дошкільної, загальної середньої, позашкільної,

професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти, які забезпечують здобуття повної загальної середньої освіти, у функціонуючому програмно-апаратному комплексі «Автоматизований інформаційний комплекс освітнього менеджменту» (ПАК «АІКОМ») [25]. Відтоді ЗПО офіційно доєдналися до загальної електронної мережі з повним переліком закладів, що підпорядковуються органам управління освітою.

ПАК «АІКОМ» являє собою онлайн-систему без потреби використання додаткового програмного забезпечення. Це система збору, накопичення, зберігання та аналізу даних про заклади освіти, що дає можливість створити базу даних про заклади, їхні статистичні показники та відслідковувати динаміку в освітній сфері. Головною метою ПАК «АІКОМ» є створення інформаційної бази для аналізу при прийнятті управлінських рішень. ПАК «АІКОМ» передбачає щорічний збір звітності закладів освіти для формування актуальної бази даних [26].

З метою збору та поширення інформації про ЗПО різних форм власності й підпорядкування, враховуючи приватні заклади, які не ліцензуються та не підпорядковуються органам управління освітою, навесні 2021 р. МОН разом із SoftServe, що є найбільшою ІТ-компанією українського походження, розпочали спільний проєкт зі створення порталу «Позашкілля», покликаний сприяти розвитку освітньої сфери в напрямку цифровізації. Зазначена компанія розробила інформаційно-аналітичну систему для всіх закладів, які надають послуги позашкільної освіти [27].

Створення інформаційно-аналітичної системи «Позашкілля» стало

відповіддю на нагальну потребу в модернізації та цифровізації галузі. Наразі портал функціонує в режимі дослідної експлуатації [28]. «Позашкілля» реалізовано у вигляді сервісного порталу, зручного для користувачів у пошуку гуртків, записі дітей і дорослих, відстеженні чисельності вихованців та їхніх досягнень, а для державних структур – в отриманні статистичних показників. Окрім того, портал дає змогу відслідковувати результати обдарованих дітей у всеукраїнських і міжнародних конкурсах, олімпіадах, а також дітей, які отримали гранти за досягнення. Така функція допомагає заохочувати талановитих дітей та зменшити вплив обдарованої молоді [13]. Наразі портал «Позашкілля» передано Державній науковій установі «Інститут освітньої аналітики». Портал складається з таких частин: кабінету споживача послуг, кабінету надавача послуг і кабінету адміністраторів різного рівня. Також можливе використання порталу сторонніми користувачами, що не зареєстровані в системі.

Функціонал порталу «Позашкілля» спрямований на спрощення взаємодії на різних рівнях, тому ієрархічна структура ролей і функціонал адміністраторів порталу відображають структуру органів управління позашкільною освітою, що робить користування порталом зрозумілим для адміністраторів. Структурну ієрархію адміністраторів порталу відображено на рис. 1.

Адміністратори всіх рівнів взаємодіють із платформою через особисті кабінети. Для підтвердження особи адміністратора та додаткового захисту інформації в кабінеті адміністратора використовується КЕП-ключ.

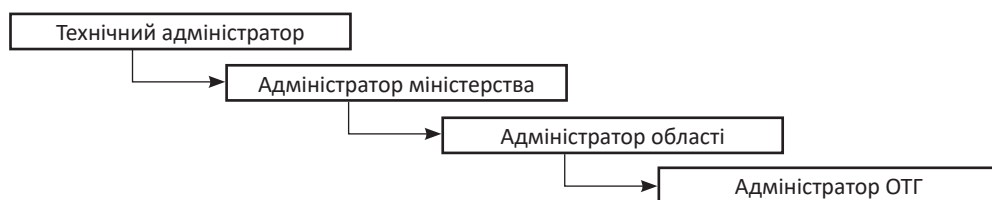

Рис. 1. Ієрархічна структура адміністраторів порталу «Позашкілля»

Побудовано авторами.

Технічний адміністратор є вищим щаблем керування іншими користувачами порталу. Оскільки платформу «Позашкілля» було передано в адміністрування ДНУ «Інститут освітньої аналітики» як основному реципієнту статистичних даних, роль технічного адміністратора виконуватиме саме представник Інституту. Це дасть змогу оперативно отримувати необхідні статистичні дані відповідно до потреб.

Технічний адміністратор має широкий функціонал адміністративного й технічного характеру як для керування адміністративною структурою, так і для забезпечення коректного функціонування порталу. Серед основних функцій технічного адміністратора – створення й керування адміністраторами міністерств, області (за потреби), керування тими адміністраторами області, що створені технічним адміністратором, створення надавачів послуг державної чи комунальної форми власності або підтвердження реєстрації приватних закладів та затвердження їхніх ліцензій (за наявності), керування надавачами послуг, створення напрямку навчання. Перелічені можливості допоможуть забезпечити адміністративну ієрархію порталу, яка відповідатиме адміністративній структурі у сфері позашкільної освіти та враховуватиме специфіку підпорядкування.

За допомогою вибудованої структури адміністрування технічний адміністратор зможе переглядати, сортувати за критеріями й підпорядкуванням заклади освіти, вивантажувати статистичні дані про здобувачів освіти, власне заклади, педагогів. При цьому відображується статистика залежить від рівня доступу адміністратора. Наприклад, технічний адміністратор може переглядати та завантажувати статистичні дані всіх користувачів порталу, незалежно від підпорядкування.

ЗПО державної форми власності підпорядковуються різним міністерствам, залежно від напрямку освіти. Відповідно до ієрархії порталу «Позашкілля», адміністратор міністерства має доступ до керування даними й перегляду, вивантаження статистики по тих закладах, що підпорядковані його міністерству, але не може переглядати статистику інших міністерств і приватних ЗПО. У кабінеті адміністратор міністерства створює та керує даними й статусом адміністраторів областей для ефективного управління на місцях.

Адміністратор області й адміністратор ОТГ (об'єднаної територіальної громади) мають схожі функціональні можливості, які поширюються за тим самим принципом, що й в адміністраторів міністерств: кожен обласний адміністратор може керу-

вати, бачити та вивантажувати статистичні дані ЗПО, які підпорядковані відповідному регіону, та не може керувати, вносити зміни чи бачити статистичні дані ЗПО, що належать до інших територіальних одиниць.

Таким чином, структура адміністрування розроблена з урахуванням відображення реальної адміністративної структури позашкільної освіти та зручного розподілу функціоналу відповідно до рівнів доступу.

Для користувачів портал «Позашкільля» поділяється на дві частини: кабінет користувача (дитина або її батьки) та кабінет надавача послуг (директор ЗПО). Також пересічний користувач, що не зареєстрований у системі, може звертатися до порталу як до каталогу, щоб знайти, переглянути та обрати варіанти гуртків для себе чи дитини.

Надавачі послуг можуть керувати гуртками, відкривати й закривати набір вихованців, учнів, слухачів, формувати групи, збирати статистику про користувачів, що відвідують гуртки надавача, відзначати особливо талановитих дітей на сторінці закладу, в розділі «Досягнення».

Можливість листування між надавачем послуг і користувачем допомагає вибудувати ефективний зв'язок між користувачами порталу шляхом вчасного поширення корисної інформації, що стосується вихованців, розкладу занять або змін у роботі гуртків.

Система оцінок і коментарів є додатковим засобом заохочення та відображає інтерес користувачів до певних занять. Вона дає змогу зібрати дані про якість освітніх послуг та отримати зворотній зв'язок як механізм визначення сильних і слабких місць закладу, шляхів удосконалення

для безперервного поліпшення якості освітніх послуг.

Портал має стати ефективним маркетинговим засобом для ЗПО завдяки поширенню інформації про гуртки закладу, відкриті набори та можливості. З огляду на загальну діджиталізацію та зміну способів пошуку й отримання інформації громадянами, портал «Позашкільля» не тільки стане засобом адміністрування та збору статистичних даних, а й слугуватиме зростанню обізнаності й інтересу до ЗПО в сучасних батьків і дітей, що сприятиме популяризації позашкільної освіти серед населення як важливого складника освіти протягом життя.

Поширення використання порталу «Позашкільля» як інформаційної освітньої системи має низку переваг різного спрямування, основні з яких зображено на рис. 2.

Сучасний розвиток інформаційних технологій відіграє ключову роль у трансформації освітнього середовища, зокрема у сфері позашкільної освіти. Упровадження цифрових рішень, таких як портал «Позашкільля», забезпечує значне поліпшення управлінських процесів, підвищує рівень доступності освітніх послуг та сприяє ефективному використанню ресурсів.

Серед основних переваг використання порталу – автоматизація збору даних усіх надавачів послуг позашкільної освіти різної форми власності та підпорядкування, що дає змогу оперативно реагувати на виклики у сфері позашкільної освіти. Завдяки цифровізації адміністратори отримують зручний інструмент моніторингу діяльності закладів, оцінки ефективності програм і формування звітності. Упровадження порталу «Позашкільля» в широке використан-

Рис. 2. Переваги використання порталу «Позашкілля»

Побудовано авторами.

ня сприятиме створенню єдиного інформаційного простору, що значно поліпшить взаємодію між державними органами, закладами освіти, педагогами, вихованцями, учнями й слухачами та їхніми батьками.

Система рейтингів і заохочень порталу може допомогти виокреmlювати ті заклади, що мають найкращі показники, а інформація про ліцензування – підштовхнути приватні заклади до впровадження державних вимог до освітнього процесу та отримання ліцензій.

Утім, незважаючи на переваги впровадження порталу «Позашкілля», є низка перепон на шляху реалізації цього проекту. Оскільки приєднання до платформи не є обов'язковим на законодавчому рівні й відсутні механізми впливу на заклади приватної форми власності, не підпорядковані національній системі освіти, актуалізується питання популяризації та висвітлення переваг використання платформи саме як маркетингового інструмента й засобу зручного адміністрування діяльності закладу.

У сучасному світі технологій розвитку цифровізації та діджиталіза-

ції в усіх сферах життя освітня сфера не є винятком. І хоча основна увага приділяється процесам цифровізації управлінських процесів закладів загальної середньої, дошкільної, вищої освіти, позашкільна освіта теж не стоїть осторонь цього бурхливого процесу. З певним відставанням вона доєдналася до національної освітньої системи загально-національного рівня ПАК «АІКОМ». Як результат, було сформовано точний перелік ЗПО, що входять до національної системи освіти, та запроваджено повністю електронний документообіг у сфері позашкільної освіти.

Запровадження таких інформаційних платформ підвищує прозорість управління освітніми процесами, спрощує доступ до позашкільної освіти для широкого кола користувачів і сприяє поліпшенню якості освітніх послуг.

Таким чином, цифрові технології в освіті є не лише інструментом оптимізації управлінських процесів, а й важливим чинником підвищення ефективності та доступності освіти загалом і дошкільної освіти зокрема.

Портал «Позашкілля» спрямований на поширення інформації, спрощення комунікації між надавачами й отримувачами освітніх послуг закладів усіх форм власності та підпорядкування. Це інструмент збору й накопичення інформації не тільки про ЗПО, підпорядковані державним органам управління, а й про приватних надавачів послуг, що функціонують без ліцензування.

Збір інформації про всіх надавачів послуг позашкільної освіти допоможе створити більш репрезентативну базу даних для подальшого аналізу й досліджень в освітній сфері.

Подальші дослідження можуть бути спрямовані на вивчення можливостей інтеграції інформаційних систем, розширення можливостей взаємодії порталу «Позашкілля» з іншими освітніми та державними інформаційними системами, впливу інтеграції інформаційних ресурсів на ефективність управління позашкільною освітою й цифрових технологій на якість освіти, розроблення методів і засобів поширення інформації та популяризації використання порталу серед потенційних надавачів і отримувачів послуг у позашкіллі.

Список використаних джерел

1. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VII. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>.
2. Позашкільна освіта / М-во освіти і науки України. URL: <https://mon.gov.ua/tag/pozashkilna-osvita?&type=all&tag=pozashkilna-osvita> (дата звернення: 24.01.2025).
3. Про позашкільну освіту : Закон України від 22.06.2000 № 1841-III. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1841-14#Text>.
4. Науково-аналітична діяльність. Аналітика / ДНУ «Інститут освітньої аналітики». URL: <https://iea.gov.ua/diyalnist/naukovo-analitichna-diyalnist/analitika/>.
5. Досягнення і виклики дошкільної, загальної середньої, позашкільної та інклюзивної освіти у 2020–2022 роках / М-во освіти і науки України. URL: <https://mon.gov.ua/news/dosyagnennya-i-vikliki-doshkilnoi-zagalnoi-serednoi-pozashkilnoi-ta-inklyuzivnoi-osviti-u-2020-2022-rokakh> (дата звернення: 24.01.2025).
6. Про організацію освітнього процесу в закладах позашкільної освіти у 2021/2022 навчальному році : лист Міністерства освіти і науки України від 17.08.2021 № 1/9-414. URL: https://rada.info/upload/users_files/44037815/552b0bcb583785e079f4a5c54b7d93be.pdf.
7. Дистанційне навчання / М-во освіти і науки України. URL: https://mon.gov.ua/osvita-2/pozashkilna-osvita/distantsiyne-navchannya?utm_source=chatgpt.com.
8. *Захарова А., Ніколайко Н., Румянцева Ю.* Довідка за результатами моніторингового дослідження (вивчення питання) щодо забезпечення доступу до якісної позашкільної освіти / Державна служба якості освіти України. Київ, 2023. URL: https://sqe.gov.ua/wp-content/uploads/2023/07/Monitoringove_doslidzhennya_pozashkilna_osvita_SQE-2023.pdf.
9. Пропозиції щодо вирішення проблем учасників освітнього процесу в умовах воєнного стану / Освітній омбудсмен України. URL: <https://eo.gov.ua/propozytsii-sluzhby-osvitnoho-ombudsmena-shchodo-vyrishennia-problem-uchasnykiv-osvitnoho-protsesu-v-umovakh-voiennoho-stanu/2022/08/18/> (дата звернення: 30.01.2025).
10. Про підготовку закладів освіти до нового навчального року та опалювального сезону в умовах воєнного стану : лист Міністерства освіти і науки України від 11.07.2022 № 1/7707-22. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v7707729-22#Text>.

11. Підлітки та їхнє життя під час війни / Клуб добродіїв, Plan international. 2023. URL: <https://auyc.org.ua/wp-content/uploads/2023/08/doslidzhennya-pidlitky-ta-yihnye-zhyttya-pid-chas-vijny-nastroyi-czinnosti-majbutnye.pdf> (дата звернення: 30.01.2025).
12. Позашкільна освіта – проблеми, пропозиції та нові формати роботи / Освітній омбудсмен України. URL: <https://eo.gov.ua/pozashkilna-osvita-problemy-propozytsii-ta-novi-formaty-roboty/2023/09/19/> (дата звернення: 30.01.2025).
13. У МОН відбулася всеукраїнська нарада з питань позашкільної освіти / М-во освіти і науки України. URL: <https://mon.gov.ua/news/u-mon-vidbulasya-vseukrainska-narada-z-pitan-pozashkilnoi-osviti> (дата звернення: 30.01.2025).
14. За цифровізацією – майбутнє освіти. І не лише через пандемію, – заступник Міністра освіти. *Децентралізація*: вебсайт. URL: <https://decentralization.ua/news/14251> (дата звернення: 17.03.2025).
15. Cosumov A. Extracurricular Education and Education in the Republic of Moldova. Context: Social, Political, Economic, Educational. *Review of Artistic Education*. 2021. Vol. 22, Iss. 1. P. 296–300. DOI: <https://doi.org/10.2478/rae-2021-0037>.
16. Kovalenko V., Syniov V., Peretiaha L., Halii A. The current state of involvement of children with special educational needs in out-of-school education in Ukraine. *Revista Amazonia Investiga*. 2021. Vol. 10, Iss. 42. P. 31–42. DOI: <https://doi.org/10.34069/AI/2021.42.06.4>.
17. Костенко Л. Д. Цифрові технології в сучасній позашкільній освіті. *Вісник Запорізького національного університету. Сер. : Педагогічні науки*. 2021. Т. 2. № 1. С. 226–230. DOI: <https://doi.org/10.26661/2522-4360-2021-1-2-35>.
18. Boiko A. Developing student' soft skills: integrating Ukraine's non-formal education into the European educational space. *Theoretical and Methodical Problems of Children and Youth Education*. 2022. Vol. 26, Iss. 1. P. 55–64. DOI: <https://doi.org/10.32405/2308-3778-2022-26-1-55-64>.
19. Лондар С. Л., Гапон В. В., Барабаш О. А. Інформаційні аспекти забезпечення функціонування позашкільної освіти в Україні в умовах воєнного стану. *Освітня аналітика України*. 2023. № 5 (26). С. 81–100. DOI: <https://doi.org/10.32987/2617-8532-2023-5-81-100>.
20. Implementation of innovative technologies in out-of-school education: opportunities and prospects / О. Bykovska et al. *Eduweb*. 2024. Vol. 18, Iss. 2. P. 129–140. DOI: <https://doi.org/10.46502/issn.1856-7576/2024.18.02.9>.
21. Про затвердження Державної програми «Інформаційні та комунікаційні технології в освіті і науці» на 2006–2010 роки : постанова Кабінету Міністрів України від 07.12.2005 № 1153. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1153-2005-%D0%BF#Text>.
22. Барладим В. М. ІКТ в позашкільній освіті: огляд ресурсів для підлітків. *Звітна наукова конференція Інституту інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України*. Київ, 2013. С. 124–128. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/10352/>.
23. Позашкільні заклади та освітні центри. *Офіційний портал Києва* : вебсайт. URL: https://kyivcity.gov.ua/dity_dytiachi_sadky_ta_shkoly/pozashkilni_zaklady_ta_osvitni-tsentry/ (дата звернення: 16.04.2025).
24. Освіта. *Відкриті дані Львова* : вебсайт. URL: <https://opendata.city-adm.lviv.ua/group/education> (дата звернення: 16.04.2025).
25. Про збір відомчої адміністративної звітності дошкільної, загальної середньої та позашкільної освіти у 2022/2023 н. р. : наказ Міністерства освіти і науки України від 06.09.2022 № 795. URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-zbir-vidomchoyi-administrativnoyi-zvitnosti-doshkilnoi-zagalnoi-serednoi-ta-pozashkilnoi-osviti-u-20222023-nr>.
26. Литвинчук А. О., Кир'янов А. В., Іриневич Ю. В. Мета та напрямки модернізації програмно-апаратного комплексу «Автоматизований інформаційний комплекс освітнього менеджменту». *Освітня аналітика України*. 2020. № 4 (11). С. 102–112. DOI: <https://doi.org/10.32987/2617-8532-2020-4-102-112>.

27. Міністерство освіти і науки України та SoftServe оголосили про стратегічне партнерство. *European Business Association* : вебсайт. URL: <https://eba.com.ua/ministerstvo-osvity-i-nauky-ukrayiny-ta-softserve-ogolosyly-pro-strategichne-partnerstvo/> (дата звернення: 24.02.2025).

28. Позашкілля : вебсайт. URL: <https://pozashkillia-test.iea.gov.ua/#/> (дата звернення: 20.04.2025).

Oleh Kulachynskyi

SSI "Institute of Educational Analytics", Kyiv, Ukraine, o.kulachynskyi@iea.gov.ua
ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0001-6739-6455>

Nika Kamenchuk

SSI "Institute of Educational Analytics", Kyiv, Ukraine, n.kamenchuk@iea.gov.ua
ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0001-9751-5865>

**DIGITALIZATION OF OUT-OF-SCHOOL EDUCATION:
OPPORTUNITIES AND PROSPECTS FOR USING
THE "POZASHKILLIA" PORTAL**

Abstract. *The article analyses the process of digitalisation of out-of-school education in Ukraine under current challenges, in particular the COVID-19 pandemic and the full-scale war. The focus of the study is the "Pozashkillia" portal as a tool for digital governance in the field of out-of-school education. The introduction of such information resources contributes to the optimisation of management processes, improved communication between educational institutions and parents, and expanded access for children to out-of-school educational services, regardless of their place of residence or social status. The aim of the article is to explore the development of educational information technologies in out-of-school education and the prospects for using the "Pozashkillia" portal as an additional tool for collecting statistical data, monitoring educational processes, and making effective management decisions. The objectives are to study the digitalisation process in out-of-school education, analyse the platform's technical structure and user hierarchy, identify its advantages and limitations, and describe how the portal is used at various administrative levels. As a result of the study, it was found that the portal ensures convenient interaction between all participants in the educational process, enables effective administration of educational services, facilitates statistical recording, and simplifies communication between institutions, parents and learners. Particular emphasis is placed on the portal's role as a means of popularising out-of-school education among the population. The conclusions highlight that the implementation of the information-analytical system "Pozashkillia" is an important step towards increasing transparency, accessibility, and efficiency in the management of out-of-school education. Further enhancement of the platform's functionality will contribute to the development of lifelong learning in a digital society. Proposals are provided for the development of information technologies in the field of out-of-school education, which will make it possible to create a more effective and flexible system for managing this area of*

education. Further research in this field may focus on improving the functionality of the portal, expanding analytical capabilities, and personalising the educational process.

Keywords: educational information technologies, out-of-school education, digitalisation, education management, "Pozashkillia" portal, educational services, management automation.

References

1. Verkhovna Rada of Ukraine. (2017). *On education* (Act No. 2145-VIII, September 5). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> [in Ukrainian].
2. Ministry of Education and Science of Ukraine. (n. d.). *Out-of-school Education*. Retrieved from <https://mon.gov.ua/tag/pozashkilna-osvita?&type=all&tag=pozashkilna-osvita> [in Ukrainian].
3. Verkhovna Rada of Ukraine. (2000). *On out-of-school education* (Act No. 1841-III, June 22). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1841-14#Text> [in Ukrainian].
4. SSI "Institute of Educational Analytics". (n. d.). *Scientific and analytical activities: Analytics*. Retrieved from: <https://iea.gov.ua/diyalnist/naukovo-analitichna-diyalnist/analitika/> [in Ukrainian].
5. Ministry of Education and Science of Ukraine. (2022). *Achievements and challenges of preschool, general secondary, extracurricular, and inclusive education in 2020–2022*. Retrieved from <https://mon.gov.ua/news/dosyagnennya-i-vikliki-doshkilnoi-zagalnoi-serednoi-pozashkilnoi-ta-inklyuzivnoi-osviti-u-2020-2022-rokakh> [in Ukrainian].
6. Ministry of Education and Science of Ukraine. (2021). *On the organization of the educational process in out-of-school education institutions in the 2021/2022 academic year* (Letter No. 1/9-414, August 17). Retrieved from: https://rada.info/upload/users_files/44037815/552b0bcb583785e079f4a5c54b7d93be.pdf [in Ukrainian].
7. Ministry of Education and Science of Ukraine. (n. d.). *Distance learning*. Retrieved from <https://mon.gov.ua/osvita-2/pozashkilna-osvita/distsyynne-navchannya> [in Ukrainian].
8. Zakharova, A., Nikolayko, N., & Rumyantseva, Yu. (2023). *Report on the results of the monitoring study on ensuring access to quality extracurricular education*. Kyiv. Retrieved from: https://sqe.gov.ua/wp-content/uploads/2023/07/Monitoringove_doslidzhennya_pozashkilna_osvita_SQE-2023.pdf [in Ukrainian].
9. Educational Ombudsman of Ukraine. (2022). *Proposals for solving the problems of participants in the educational process under martial law*. Retrieved from <https://eo.gov.ua/propozytsii-sluzhby-osvitnoho-ombudsmena-shchodo-vyrishennia-problem-uchasnykiv-osvitnoho-protsesu-v-umovakh-voiennoho-stanu/2022/08/18/> [in Ukrainian].
10. Ministry of Education and Science of Ukraine. (2022). *On the preparation of educational institutions for the new academic year and the heating season under martial law* (Letter No. 1/7707-22, July 11). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v7707729-22#Text> [in Ukrainian].
11. Dobrodiy club, Plan international. (2023). *Teenagers and their lives during the war*. Retrieved from <https://auyc.org.ua/wp-content/uploads/2023/08/doslidzhennya-pidlitkyta-yihnye-zhyttya-pid-chas-vijny-nastroyi-czinnosti-majbutnye.pdf> [in Ukrainian].
12. Educational Ombudsman of Ukraine. (2023). *Out-of-school education – problems, proposals and new formats of work*. Retrieved from <https://eo.gov.ua/pozashkilna-osvita-problemy-propozytsii-ta-novi-formaty-roboty/2023/09/19/> [in Ukrainian].
13. Ministry of Education and Science of Ukraine. (2023). *The Ministry of Education and Science held an all-Ukrainian meeting on out-of-school education*. Retrieved from <https://mon.gov.ua/news/u-mon-vidbulasya-vseukrainska-narada-z-pitan-pozashkilnoi-osviti> [in Ukrainian].

14. Decentralization. (2021). *Education future is in its digitalisation. And it is not just because of the pandemic*, – Deputy Minister of Education. Retrieved from <https://decentralization.ua/news/14251> [in Ukrainian].
15. Cosumov, A. (2021). Extracurricular Education and Education in the Republic of Moldova. Context: Social, Political, Economic, Educational. *Review of Artistic Education*, 22(1), 296-300. DOI: <https://doi.org/10.2478/rae-2021-0037>.
16. Kovalenko, V., Syniov, V., Peretiaha, L., & Hali, A. (2021). The current state of involvement of children with special educational needs in out-of-school education in Ukraine. *Revista Amazonia Investiga*, 10(42), 31-42. DOI: <https://doi.org/10.34069/AI/2021.42.06.4>.
17. Kostenko, L. (2021). Digital technologies in modern out-of-school education. *Bulletin of Zaporizhzhia National University. Series: Pedagogical Sciences*, 2(1), 226-230. DOI: <https://doi.org/10.26661/2522-4360-2021-1-2-35> [in Ukrainian].
18. Boiko, A. (2022) Developing student' soft skills: integrating Ukraine's non-formal education into the European educational space. *Theoretical and Methodical Problems of Children and Youth Education*, 26(1), 55-64. DOI: <https://doi.org/10.32405/2308-3778-2022-26-1-55-64>.
19. Londar, S., Gapon, V., & Barabash, O. (2023). Information aspects of out-of-school education functioning in Ukraine under the conditions of martial law. *Educational Analytics of Ukraine*, 5(26), 81-100. DOI: <https://doi.org/10.32987/2617-8532-2023-5-81-100> [in Ukrainian].
20. Bykovska, O., Bykovskiy, T., Bykovskiy, Ya., Klivadenko, N., & Shevchenko, O. (2024). Implementation of innovative technologies in out-of-school education: opportunities and prospects. *Eduweb*, 18(2), 129-140. DOI: <https://doi.org/10.46502/issn.1856-7576/2024.18.02.9>.
21. Cabinet of Ministers of Ukraine. (2005). *On approval of the State Program "Information and communication technologies in education and science" for 2006–2010* (Resolution No. 1153, December 7). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1153-2005-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].
22. Barladym, V. (2013). ICT in out-of-school education: a review of resources for teenagers. *Reporting scientific conference of the Institute of Information Technologies and Learning Tools of the National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine*, 124-128. Retrieved from <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/10352/> [in Ukrainian].
23. Kyiv Official Portal (n. d.). *Out-of-school institutions and educational centers*. Retrieved from https://kyivcity.gov.ua/dity_dytiachi_sadky_ta_shkoly/pozashkilni_zaklady_ta_osvitni_tsentry/ [in Ukrainian].
24. Open data of Lviv. (n. d.). *Education*. Retrieved from <https://opendata.city-adm.lviv.ua/group/education> [in Ukrainian].
25. Ministry of Education and Science of Ukraine. (2022). *On the collection of departmental administrative reporting on preschool, general secondary and out-of-school education in the 2022/2023 academic year* (Order No. 795, September 6). Retrieved from <https://mon.gov.ua/npa/pro-zbir-vidomchoyi-administrativnoyi-zvitnosti-doshkilnoyi-zagalnoyi-serednoyi-ta-pozashkilnoyi-osviti-u-20222023-nr> [in Ukrainian].
26. Lytvynchuk, A., Kyrianov, A., & Irynevich, J. (2020). Purpose and directions of modernization of the hardware-software complex "Automated information complex of educational management". *Educational Analytics of Ukraine*, 4(11), 102-112. DOI: <https://doi.org/10.32987/2617-8532-2020-4-102-112> [in Ukrainian].
27. European Business Association. (2021). *The Ministry of Education and Science of Ukraine and SoftServe have announced a strategic partnership*. Retrieved from <https://eba.com.ua/ministerstvo-osvity-i-nauky-ukrayiny-ta-softserve-ogolosyly-pro-strategichne-partnerstvo/> [in Ukrainian].
28. Out-of-school education. (n. d.). Retrieved from <https://pozashkillia-test.iea.gov.ua/#/> [in Ukrainian].